

Mötesanteckningar från skoldialogens första möte i Svenljunga

Samt förslag om våra nästa steg

Bakgrund

Svenljunga står inför stora beslut gällande samhällsplanering och skolans framtid. För ett attraktivt och sammanhållet samhälle är en fungerande skola av hög kvalitet en förutsättning. Men frågan är komplex. Hur skolan ska utvecklas beror på hur resurser fördelas och hur lärar- och stödkompetens lockas till kommunen. Kommunen har inlett en omfattande dialog om skolans framtid – eller den framtida skolan – med stöd från SKLs nätverk för komplexa samhällsfrågor. En omfattande insamling av medborgares, tjänstepersoners och politikernas syn på frågan följs nu av ett djupgående samtal mellan representanter för olika perspektiven. Den sker i sex dialogtillfällen och leds av en neutral samtalsledare. En forskare från universiteten i Uppsala följer processen. Dialogen ska förhoppningsvis resultera i förslag som politiker och förvaltning ska fatta beslut utifrån. Förslag om beslut till andra grupper eller organisationer är såklart också möjligt. Processen ska minst leda till ökad förståelse för frågan och perspektiven. Samtidigt är dialogen ett sätt att skapa ömsesidig förståelse samt förtroende och tillit mellan deltagare.

Mötets syfte

Syftet med det första möte var

1. att skapa en gemensam bild av problemen som kommunen står inför när det gäller skolans organisation.
2. att försöka komma närmare kärnfrågor som måste diskuteras.
3. att bygga förståelse och förtroende för varandra och varandras perspektiv.

Samtalet

Ur presentationsrundan (incheckning) blev det tydligt att det finns starka åsikter och starka känslor i frågan. Deltagare (som bestod av invånare som representerade olika samhällsroller, tjänstepersoner från olika nivåer och med olika funktioner och politiker från olika partier) identifierade frågor som är viktiga för dem. Här följer ett axplock av dessa:

- Hur ska vi strukturera och organisera våra skolor framöver?
- Att säkra bra kvalitet – och förstå innebörden av begreppet kvalitet.
- Att värna om landsbygden och byarnas framtid.
- Att ställa barnen i centrum.
- Att säkerställa stöd för barn och lärare.
- Att locka kompetenta lärare till skolorna och skapa en bra arbetsplats.
- Att få ekonomi att gå ihop och fördela resurser på ett bra sätt.
- Att vara delaktiga och bidra till beslut om skolor.
- Att säkra en bra skolmiljö.

- Att säkra likvärdighet bland kommunens skolor.
- Att bidra till såväl fysisk planering som en ny skolplan.
- Att utforska möjligheter att använda teknik och andra innovativa sätt att möjliggör hög kvalitet i pedagogiken.
- Att kunna uttrycka känslor (exempelvis ilska och oro).
- Att utforska alternativen tillsammans.

Vad är problemet?

Samtalet handlade om hur vi kunde förstå problemet bättre (innan vi börjar fokusera på lösningar). Resultatet blev en komplicerad bild. Här är ett försök till att sammanfatta den:

Från samtalet framstod en polaritet som kan sammanfattas som: *vi måste behålla mindre skolor **kontra** vi kan inte behålla många små skolor*. För varje sida finns flera motiveringar och argument.

Efter en paus för kvällsmat och informell samtal handlade samtalet om motsättningen ovan och specifikt om skolornas storlek och kvalitet. Det handlade främst om skolor för barn från förskola upp till klass 6. Å ena sida uttrycktes synpunkten att skolor som har för få elever (mindre än 200) har sämre förutsättningar för att organiseras optimalt och att detta resulterar i att resurser inte heller används optimalt. Å andra sida uttrycktes en tveksamhet mot detta och det framfördes att små skolor kan fungera bra OM de har bra lärare - det visar sig dock vara svårt att locka lärarna till små skolor på mindre orter.

Följande frågor ställdes av deltagare under samtalet:

- vad innebär hög kvalitet i skolan?
- hur påverkas mindre byar av skolnedläggning?

Förespråkare för behållandet av mindre skolor uppmanade gruppen att tänka kreativt – att fundera bland annat över resande lärare och stödresurser och smarta tekniska lösningar för lärande. Ovissheten om skolans framtid skapade osäkerhet och oro – kommunen uppmanades att komma fram till ett beslut i frågan.

(Detta är en förenkling av ett mycket rikare samtal – om det saknas något, komplettera gärna).

Mötet avslutades med frågan – vad behöver vi prata mer om och vilka röster som saknas i samtalet?

- Vi måste reda ut vad kvalitet innebär. Handlar det bara om resultat eller finns det annat som ingår i begreppet?
- Hur kan vi använda resurser på ett mer flexibelt sätt?
- Vi måste få bättre förståelse för vad skolans betydelse för landsbygden och särskilt för små samhällen är.
- Vad är definitionen av en liten skola? Finns det evidens för optimal storlek?
- Om vi tar ett långtidsperspektiv måste kommunen den här gången komma fram till ett konkret beslut.
- Röster som saknas:
 - en psykolog eller beteendevetare som kan hjälpa oss förstå barnens behov
 - rektorer
 - elever från mindre och större skolor – för att få deras perspektiv
 - företag – för att förstå skolans betydelse för näringslivet
 - människor med invandrarbakgrund (efter mötets slut)
 - några fler som representerar skolor i norra delen av Svenljunga

Några reflektioner och förslag

Jag vill gärna kommentera processen och föreslå upplägg för nästa möte samt det som behövs mellan nu och 8 februari.

Processen

Jag upplever att samtalet var ärligt och uppriktigt. Jag hoppas att deltagare fick en djupare förståelse för problemets komplexitet och för varandras perspektiv – inte enbart ståndpunkter och idéer men även känslor (oro, ilska, tomhet, orättvisa, mm). Vi har kommit närmare kärnfrågan – som är svårt att identifiera med precision men handlar om huruvida skolorna (främst F-6) ska organiseras för att optimera resursanvändning och höja kvalitet. Det kan handla om att centralisera skolorna – i södra och i norra Svenljunga och i centrum. Samtidigt kan bevarandet av små skolor vara viktigt (eller avgörande?) för byarnas framtid och barnens bästa. Hur löser vi knuten?

Nästa möte – den 8 februari

På vårt nästa möte föreslår jag att vi pratar mer om vad ordet kvalitet innebär när det gäller skolan och att vi då utforskar båda sidor av en tydlig polaritet. Den kan beskrivas på olika sätt.

- A. Centralisering av skolorna i norr, i söder och i centrum ska leda till högre kvalitet och bättre användning av resurser.*
- B. Att behålla mindre skolor säkrar hög kvalitet för barnen som bor i byarna och bidrar till utvecklingen av mindre orter inom kommunen.*

En alternativ formulering:

- A. hur kan vi (eller: kan vi) centralisera skolor och behålla bra kvalitet samt säkra att mindre orter överlever eller blomstrar ändå?*
- B. hur kan vi (eller: kan vi) behålla små skolor och säkra hög kvalitet för alla skolor i Svenljunga?*

För att använda våra gemensamma resurser på bästa sätt föreslår jag att ni som kan och vill, under tiden fram tills nästa möte, samlar information som stärker den position som du själv stödjer.

Under tiden letar vi efter personer som kan representera saknade perspektiv (se ovan). Om du vill tipsa om någon, hör gärna av Dig till mig.

Om ni känner att anteckningarna behöver kompletteras, hör gärna av er till mig på bernard.leroux@dialogues.se.

Jag ser fram emot nästa möte med er.

Bernard le Roux